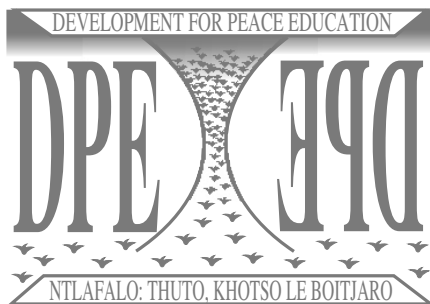

THE LESOTHO I WANT

Lesotho Leo Ke Le Batlang

DEVELOPMENT FOR PEACE EDUCATION

E le ho tliša liphetošo tša 'nete tše molemong oa puso ea sechaba ka sechaba molemong oa sechaba, ntlafatšo, khatelo-pele moralaong, khotšo le boiketlo ba sechaba. Uena o le Mosotho u ka lakatsa hore ho be le liphetošo li fe tsamaisong ea puso le melaong ea naha? Ka letšolo le bitsoang Lesotho leo ke le batlang (The Lesotho I Want) DPE e mema maikutlo a Basotho lintlheng tše lokolisitsoeng mona.

Ha maikutlo a na a bokeletsoe ho tla etsoa tlaleho e tla sebelisoa ho susumetsa Baetapele ho itataisa ka maikutlo a sechaba ho etsa liphetošo.

Araba lipotšo ka bolokolohi

BOSEBELETSI BA SECHABA

Sebaka _____

ke mots'ehali A motona B ke na le bokooa C Bacha D

1. E le ho matlafatsa bosebeletsi ba ba sechaba

- A) Bahlanka ba baholo ba 'Muso joaloka bangoli ba baholo ba makala, baokameli ba likomisi, baokameli ba liofisi tse khethehileng joaloka mohlahlobi e moholo oa lichelete tsa 'muso, monamoli le ba bang mesebetsi eo ba e fumana ka makhabane ka ho qothisana lehlokoa le ba bang moo ho entsoeng tsebiso ea sekheo se joalo le memo ea likopo ho ba nang le tsebo le makhabane a hlokahalang 'me e le bana ba Basotho ba ka khahloang ho sebeletsa sechaba sa ha bo bona tlaasa puso e eteletsoeng pele ke lipolitiki li fe kapa li fe 'me ba be mesebetsing eo ho fihlela nako ea pallo ea bona ea bohlang ntle le ha motho a ka tlosoa ka mabaka le litsela tse lokolisitsoeng;

KAPA

- B) Bahlanka ba baholo ba 'Muso joaloka bangoli ba baholo ba makala, baokameli ba likomisi, baokameli ba liofisi tse khethehileng joaloka mohlahlobi e moholo oa lichelete tsa 'muso, monamoli le ba bang ba thonyetsoe mesebetsi eo ke 'Muso o kenang litulong 'me nako ea bona ea tšebetso e itšetlehe le nako ea puso e joalo, ha e tsoa ba tsoe le eona;

SESOLE LE LITSI TSE LING TSA TŠIRELETSI

2. E le karolo ea ho felisa meferefere pusong le lipolitiking le ho tsetsisa methoho ea khotso naheng ea Lesotho

A) Sesole se teng sa Lesotho se qhaloe ho thehoe se secha

KAPA

B) Sesole se qhaloe naha ea Lesotho e lule e sena sesole

KAPA

C) Liofisiri tsa khale tse kileng tsa 'na tsa ameha litabeng tse behang sesole ka mosing ba ntšoe sesoleng ba abeloe mesebetsi e meng sechabang moo ho ka sebelisoang litsebo tseo ba nang le tsona le bokhoni ba bona molemong oa sechaba, joale ho thehoe bolaoli le boetapele ka letlobo le lecha le tla matlafatsoa ka lithupelo tsa methoho ea morao-rao ea sesole pusong ea sechaba ka sechaba

KAPA

D) Sesole se fuoe lithupelo tse matla

3. Khetho ea Mookameli oa sesole etsoe

A) ka khothaletso ea lekhotla la tš ireletso kamor'a tlhahlobo ea tsohle tse lokelang ho she

KAPA

B) Ka khothaletso ea Tona-Khoho

4. Phahamiso mosebetsing le phano ea likhau li

A) Etsoe ka khothaletso ea molaoli oa sesole

KAPA

B) Etsoe ka khothaletso ea Lekhotla la naha la tšireletso

5. Tlhopho-bocha ena e

A) Akaretse sesole le mafapha a mang a tšireletso a kang sepolesa, mautloela le litsi tsa tšokollo ea batšoarua,

KAPA

B) E se ame mafapha a mang a tšireletso a kang sepolesa, mautloela le litsi tsa tšokollo ea batšoarua e shebane le sesole feela

Mohlomphehi Tona-Kholo

6. E le ho matlafatsa puso ea sechaba ka sechaba moo litšia tsa puso li nang le boikemelo le ho fa sechaba lentsoe holim'a Tona-kholo, e ka khona Tona-kholo e khethoe le ho tlosoa ke;

A) Litho tsa Lekhotla la sechaba joalokaha ho ntse ho etsahala

KAPA

B) Sechaba ka kotloloho

7. E le ho nolofaetsa Tona-kholo ho sebelisa litsebo tse teng le bokhoni ba sechaba sa Basotho

A) Matona a se khethoe ho litho tsa paramente feela

KAPA

B) Matona a khethoe paramenteng feela joaloka hona joale

Litho tsa Paramente

8. Moemeli oa lebatooa paramenteng a se tšele pele nako ea lilemo tse peli e fela paramente e butsoe;

Ee Chee

9. Ha moemeli oa lebatooa a lakatsa ho tšela:

- A) A e tse joalo a sa qobelloe ho botsa sechaba se mo khethileng.

Ee Chee

- B) A tsebise motsamaisi oa lipuisano bonyane nako e seng ka tlase ho khoeli tse 'ne 'me nakong motsamaisi oa Lipuisano ka tšebeliso le komisi e ikemetseng

ea likhetho a fumane maikutlo ba Khethi ba lebatooa leo 'me e bang sechaba

se hana mokhetho a se lumelloe ho ts'ela empa ha se lumela a lumelloe ho tšela.

Ee Chee

- C) Ha sechaba se se sa khotosafalle mokhetho oa lebatooa la sona sona paramenteng se be le tokelo ea ho mo hula

Ee Chee

- D) Tona-Kholo e

i) Ka lula litulong makhetlo a senang palo ha feela e ntse fumana bolateli

KAPA

ii) Se lule litulong makhetlo a feteng bobeli

Lekhotla la matona, Senate le Lekhotla la Naha

10. Tona-khoho ha a eletsa Motlotloehi ho thonya matona a

A) Shebe ho litho tsa paramente feela joalokaha ho ntse ho etsahala

KAPA

B) Shebe hoohele sechabaneng batho b aka bang le bokhoni bo hlokoang

11. E le ho chorisa matla a Paramente mesebetsing ea eona ea mantlha ea boalosi ba matona, kabo ea lichelete le tatello ea tšebeliso ea tsona, tatello phethahatsong ea maano, boemeli ba sechaba ha ho etsoa melao

A) Batho ba khethetsoeng paramenteng ba 'ne ba khetheloe botoneng joalokaha ho ntse ho etsahala

KAPA

B) Batho ba khethetsoeng paramenteng ba se khetheloe botoneng

12. E le ho fa ntlo ea Senate seriti le ho e matlafaletsa hore e phethe mosebetsi oa eona oa mantlha oa boeletsi ho 'Muso le ho hlahloba litšoantšo tsa molao ho netefatsa hore li molemong oa sechaba, ha li na bora, makukuno kapa maraba a lipolitiki

A) Ntlo ea Senate e fetoloe ntlo ea lipolitiki joaloka ka ntlo ea bakhethoa

Ee

Chee

B) Litho tsa Senate tse thonngoang li thonngoe ho e a kamoo ba tšoereng puso ba ka ratang ka teng

KAPA

C) Litho tsa Senate tse thonngoang li emele mafapha a fapakaneng a sechaba sechaba

D) E le ho fumana batho ba ka tsebang ho ntšetsa-pele mosebetsi oa ntlo ka bokhabane ho thonyetsa litho Senateng e be

i) Qeto ea ba lekhotla la Naha

KAPA

ii) Mafapha a ikhethetele ba ka thonyetsoang Senateng ho a emela

E) Litho tsa Ntlo ea Senate li be le tokelo le matla a ho qala molao

Ee

Chee

13. E le hore Lekhotla la naha le reretsoeng ho eletsa Motlotlehi litabeng tse hlokolosi tsa naha le tsa puso ho kenyeletsoa ho beha le ho tlosa Tona-kholo ho ea ka bopaki ba hore na botšehetsi bo eme joang paramenteng le tsebe ho phetha mosebetsi oa lona ka boikemelo le bile le hloka leeme,

A) litho tsa lona e 'ne e be batho bao ka liofisi tsa bona ba ikarabellang ho Tona-kholo kaha ba behiloe moo ka makhabane;

KAPA

B) Lekhotla la Naha le boptjoe ka batho ba ka eletsang ka boikemelo ba sa susumetsoe ke mesbetsi ea bona ho tšepahalla eo ka nako e 'ngoe ba lokelang ho etsa boeletsi bo mo tsoang:

C) Ba khetheloang lekhotleng leo

i) Ba supuoe ke ba boholong

KAPA

ii) Ba ikete 'me tlhahlobo ea bokhoni ba bona e etsetsoe pontšeng

Ho Thehoa hoa 'Muso le Tšebetso ea paramente

14. Pele Motlotlehi a nkisa setho sa Ntlo ea Bakhethoa kano e le Tonakholo ho lokela hore ho be le:

A) Tlaleho e hlakileng e supang hore na setho se joalo se tšehetsoa ke litho tse kae se hanyetsoa ke tse kae

KAPA

B) Ho ncoe hore lipalo tse lipalo tse khethileng motsamaisi oa lipuisano e le tse khethileng Tona-Kholo?

15. E le ho fa 'Muso monyetla oa ho rala tšebetso ea ona hantle le ho fa litho tsa paramente le sechaba bobebe ba ho alosa le ho hlahloba tšebetso ea 'Muso ho ipapisitsoe le likhakanyo tsa lichelete seboka sa paramente(session) se balloe nako ea selemo ho bapa le bophelo ba likhakanyo tsa lichelete tsa 'muso e leng hore pele ho ajoa lichelete bocha ho be le boitekolo bah ore na sebokeng(Session) se felang merero e tsamaile joang

KAPA

Seboka sa paramente(session) se se balloe nako joaloka hona joale

Matla a sechaba pusong

16. E le ho fa sechaba tokelo e feletseng pusong ea sona

A) Ho be le molao o tlamang 'Muso le Paramente ho nonya maikutlo a sechaba ha ho etsoa melao le maano 'me babusi ba se fetise molao kapa leano le khanong maikutlo a sechaba

KAPA

B) Seo ha se hlokahale kaha 'muso o khethiloeng o emetse sechaba 'me o tseba litlhoko tsa sona

17. E le ho nolofaletsa sechaba ho kenya letsoho ha ho etsoa likhanyo tsa lichelete

A) 'Muso o ananele Paramente ea Metseng e le tsela eo ka eona sechaba se ka kenyang letsoho ka eona likhakanyong tsa lichelete 'me o e tšehetse

KAPA

B) Ha ho hlokahale kaha 'Muso o tla 'ne o sebelise bahlanka ho rala le ho sheba litlhoko tsa sechaba

18. E le ho matlafatsa matla a paramente holim'a matona

A) Ho se be tumellano ea machaba eo 'Muso o ka e tekenang 'me ea tlama Lesotho ntle le hore e qoqoe ke likomiti tsa paramente tseo tsona li tla nonya maikutlo a sechaba

KAPA

B) Seo ha se hlokahale kaha 'Muso ke ona oa sechaba 'me o tseba se molemong oa naha

Tsetsiso ea metheo ea khotso

19. E le ho matlafatsa metheo ea khotso Lesotho;

A) Ho be le lekhotla le ikemetseng la naha la tharollo ea likhohlano le khotso le hahiloeng ka boemeli ba sechaba ho tloha metseng le metsaneng ho ea tsoa boemong ba naha le tla rarolla likhohlano ho tsireletsa le ho baballa khotso ka hare ho naha.

KAPA

B) Basotho banne ba namoleloe ke balichaba ha hona le likhohlano kaha bona ba keke ba ba leeme 'me ba luka khotso le ho feta

20. Bosebeletsi ba lekhotla le ikemetseng la naha la tharollo ea likhohlano le khotso;

A) Bo hiroe ke 'muso ho ea kamoo o ka ratang kateng

KAPA

B) Ba hloauoe ka litsebo le makhabane 'me ho sebeletsoe pontseng

21. E le e 'ngoe ea litsela tsa ho bopa khotso le nolofaletsa liphetofo le tlhahlobo ea melao

A) ABC le DC li kopane pusong

KAPA

B) Ha ho hlokahale

KAPA

C) Ho kopanoe kaofela

D) Na u ka rata hore molao o tlame hore e bang puso e lokela ho kopaneloa

(i) Lekhotla/Mokha o nang le lipalo tse ngata o kopanele puso le o o hlahlamang

KAPA

(ii) Ho ferehanoe 'me ba atlehileng ho fumana bongata bo hlokoang ke molao ba thehe puso

22. Ho itsetleha hoa mekha/makhotla a maholo ka a manyenyane ho theha puso

A) Ho matlafatsa puso ea sechaba ka sechaba kaha bohle ba a mamelana kopanelong ea litaba tsa sechaba 'me tsebelisano e lokela ho matlafatsoa

KAPA

B) Ho etsa hore ho theha 'muso o tsitsitseng ho be thata ka hona mekha/makhotla a manyenyane a lokela ho beheloa sekepele sa livoutu seo a ka kenang paramenteng ka tsona

Matla a Motlotlehi le maemo a teng Lesotho

Sebaka _____

ke mots'ehali A motona B ke na le bokooa C Bacha D

22. E le ho araba a mang a mathata a teng tsamaisong ea puso Lesotho;

A) Motlotlehi a ekeletsoe matla pusong

KAPA

B) Ho laoloe bapolutiki ho se kenngoe motlotlehi litabeng tseo

C) 'Muso le baetapele ba tlanngoe ke likhothaltso tsa komisi ea SADC ea lipatlisiso lefung la mookameli oa mehleng oa sesole 'me li phethahatsoe.

KAPA

D) 'Muso o be bolokolohing ba ho hloaea likhothaletso tseo ona o bonang ho ka ba molemong oa khotso ea sechaba hore li phethahatsoe

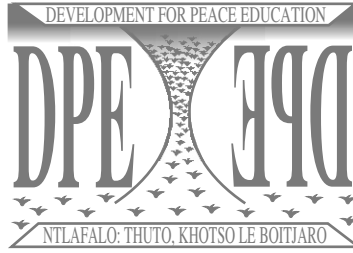
21. E le ho etsa bonnete ba hore litaba tse hlahellang komising ea lipatlisiso ea SADC ha li nyamelle le ho lahla sebopeho matsohong a ba baholo joalokaha ho ile hoa etsahala ka sephetho sa Komisi ea Langa;

A) DPE e etse maoala ohle a ho bokella litaba tseo sechaba se ka itsetlehang ka tsona ho sebeletsa khotso kamor'a mosebetsi oa komisi ebang tlaleho eo ea Komisi e ka riba tse ling tsa litaba tseo Basotho ba ka li hlokanang ho imatlafatsa ho sebeletsa khotso ea moshoelella naheng ea bona

KAPA

C) E se ikenye litabeng tseo e li tlohele ho SADC le ho 'Muso oa Lesotho

Private Bag A483 Maseru 100, Lesotho
Tel: 2232 6855
1 Oak Tree Garden, Goaling Road, Old Europa Maseru